



BIZNES – EXPERT

www.biznes-expert.eu

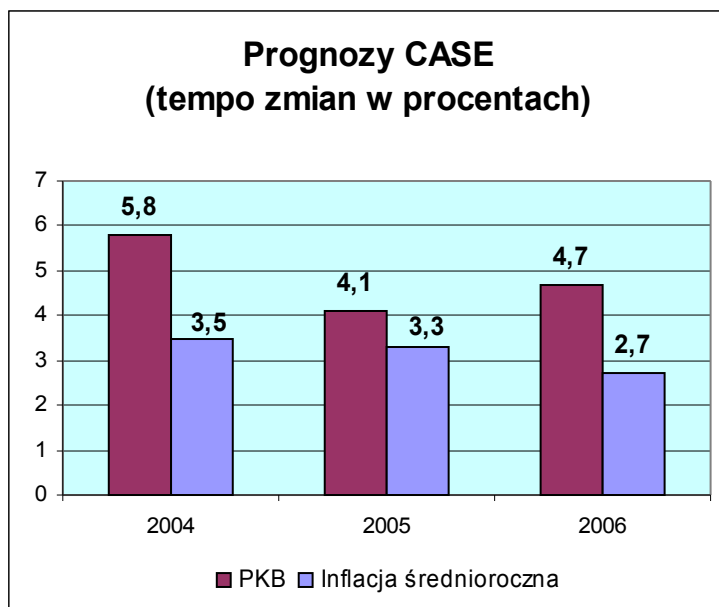
Doradztwo - Analiza strategiczna:

ANALIZA PEST

OTOCZENIE EKONOMICZNE

Otoczenie ekonomiczne przedsiębiorstwa obejmuje zjawiska i procesy ekonomiczne, powstające jako rezultat świadomej i celowej działalności gospodarczej osób fizycznych i podmiotów gospodarczych, a także organów władzy. Do podstawowych wskaźników ekonomicznych wpływających na Spółkę Orbis S.A. zaliczamy:

- **Zmiany PKB-** pierwsze półrocze 2004r. było dla polskiej gospodarki bardzo dobre. Według Centrum Analiz Społeczno- Ekonomicznych (CASE) w drugim kwartale PKB zwiększył się o 6% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego, podczas gdy w kwartale pierwszym tempo wzrostu gospodarczego wyniosło 6,9%. Przewiduje się, że w całym roku PKB wzrośnie o 5,8%. Co do przyszłego roku szacunki wskazują na wzrost dynamiki inwestycji- do 8,6% jak i spowolnienie wzrostu konsumpcji (choć i tak będzie ona rosła szybciej niż dochody). Według opinii CASE eksport, pozbawiony jednorazowego efektu otwarcia granic unijnych w 2004r., także będzie rósł wolniej. W efekcie w 2005r. tempo wzrostu gospodarczego wyniesie 4,1%. W sektorze usług rynkowych w drugim kwartale bieżącego roku również dokonał się znaczny wzrost- wartość dodana brutto wzrosła o 5,1% (odpowiednio w pierwszym kwartale zanotowano wzrost o 5,7%).



Skutki wywołane ciągłymi zmianami wskaźników ekonomicznych, oraz ich wpływ na branżę turystyczną: Ciągłe dokonujący się wzrost PKB (choć już z mniejszą siłą) przełoży się na wzbogacenie społeczeństwa polskiego, zwiększenie płac, co z kolei pociągnie za sobą wzrost wydatków konsumentów. Skutkiem tego będą dokonywać się zmiany w popycie krajowym (w pierwszym półroczu tego roku popyt krajowy wzrósł o 5,4%, przy wzroście PKB o 6,5%). Przewiduje się także pozytywne, aczkolwiek powolne, zmiany na rynku pracy. Według analityków CASE w końcu tego roku stopa bezrobocia spadnie do 19,5%, a w końcu przyszłego roku obniży się do 18,3%.

Wszystkie te czynniki wróżą wielkie nadzieje dla całej branży turystycznej. Dla firmy Orbis oznacza to więcej klientów krajowych i zagranicznych korzystających z usług spółki, zarówno w transporcie, hotelach i podróżach.

- **Inflacja-** w opinii ekspertów Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych maksymalny poziom inflacji mamy już za sobą. W końcu roku inflacja średnioroczna wyniesie 3,5%, przy wzroście PKB o 5,8%. Wzrost cen był i jest rezultatem wejścia Polski do Strefy Euro.

Okres	Stopa inflacji (%)
2004 09	4.4
2004 08	4.6
2004 07	4.6
2004 06	4.4
2004 05	3.4
2004 04	2.2
2004 03	1.7
2004 02	1.6
2004 01	1.7

2003 12	1.7
2003 11	1.6
2003 10	1.3
2003 09	0.9
2003 08	0.7
2003 07	0.8
2003 06	0.8
2003 05	0.4
2003 04	0.3
2003 03	0.6
2003 02	0.5
2003 01	0.5

Źródło: GUS

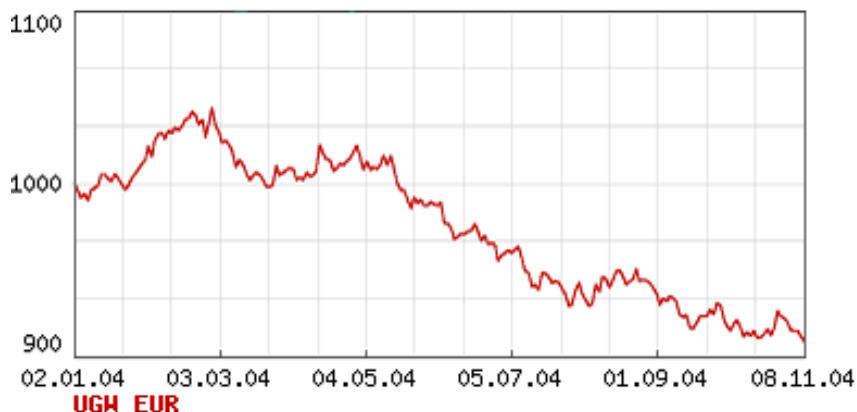
W ostatnich miesiącach, po gwałtownym wzroście w połowie roku, inflacja zaczyna się stabilizować, w październiku wyniosła 4,5 %. Przyczyną tak dużego wzrostu inflacji było między innymi zwiększenie konsumpcji oraz generalnie szybki wzrost gospodarczy. Według prognoz inflacja będzie stopniowo się obniżać, na co wpływ ma to, że wzrost gospodarczy nie będzie już tak dynamiczny oraz fakt, że mocna złotówka wpłynie (choć z opóźnieniem) hamująco na wzrost cen. Taka sytuacja będzie sprzyjać zgłaszaniu większego popytu na usługi Spółki Orbis S.A., ponieważ "kupujący" odczują w wyniku spadku inflacji wzrost siły nabywczej pieniądza.

- **Wahania kursów walut**- słabnące euro oraz słabnący dolar jest powodem radości wszystkich tych biur podróży, które sprzedają swoje wycieczki zagraniczne właśnie do krajów wyżej wymienionych walut, gdyż silna pozycja złotówki sprawia, że ceny wycieczek zagranicznych są relatywnie tańsze aniżeli przy silnym euro i dolarze.

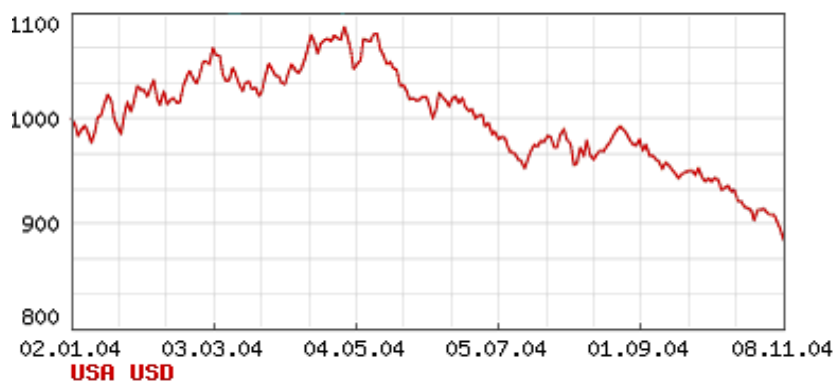
Wahania kursów walut odgrywają duże znaczenie dla biur podróży, gdyż te za wakacje do krajów europejskich muszą płacić swoim kontrahentom i jakakolwiek zmiana powoduje straty (bądź korzyści) czy też rezygnację z dalszych inwestycji. Duże biura turystyczne nie potwierdzają tych informacji, choć przyznają, że chybotałe sezony turystyczne są dla nich trudne.

Ciągle dokonujący się spadek euro i dolara napędza klientów na wycieczki zagraniczne, co dla firmy Orbis Travel wróży większy obrót. Z kolei Grupa Hotelowa może na tym ucierpieć, ze względu na niższe zainteresowanie ze strony zagranicznych gości.

Dynamika zmiany kursu EURO za okres od 1 stycznia do 8 listopada 2004



Dynamika zmiany kursu DOLARA za okres od 1 stycznia do 8 listopada 2004



- **Stopa procentowa-** Rada Polityki Pieniężnej podjęła w tym miesiącu decyzję o nie podwyższaniu stóp procentowych ze względu na mniejsze prawdopodobieństwo utrzymania się wysokiej inflacji w przyszłości. Podjęła również decyzję o utrzymaniu stóp procentowych na dotychczasowym poziomie. Najważniejsza dla rynku stopa, tak zwana interwencyjna pozostaje na poziomie 6,5%.

Decyzja Rady Polityki Pieniężnej o nie podwyższaniu stopy procentowej nie wpłynie pozytywnie na decyzje zagranicznych inwestorów, co dla Grupy Hotelowej Orbis jest korzystne, gdyż w Polsce już mamy za dużo hoteli, z których to większość świeci pustkami. Ważnym warunkiem utrzymania przez Orbis S.A. silnej pozycji na rynku hotelarskim jest kontynuacja wieloletniego programu modernizacji hoteli oraz budowa nowych obiektów w rozwijających się miastach. Z tego względu korzystna jest niska stopa procentowa, co umożliwi finansowanie części inwestycji z niedrogich kredytów. Tutaj także należy wspomnieć o zmianie, która nastąpi po przystąpieniu Polski do Strefy Euro. Rezygnacja z własnej waluty prowadzi do spadku krajowych stóp procentowych ze względu na eliminację zawartej w nich premii za ryzyko kursowe.

Stopa procentowa:	Oprocentowanie	Obowiązuje od dnia
Stopa referencyjna *)	6,5 %	2004-08-26

Kredyt lombardowy	8,0 %	2004-08-26
Stopa depozytowa NBP	5,0 %	2004-08-26
Redyskonto weksli	7,0 %	2004-08-26

- **Stopa bezrobocia-** Polska jest krajem charakteryzującym się dużym bezrobociem jak i dużym zróżnicowaniem regionalnym odnośnie poziomu tej wielkości.

Ostatnia dana z września tego roku, 18,9%, świadczy jednak, że w przeciągu paru miesięcy dokonał się spadek bezrobocia. Jest to wynikiem wzrostu popytu konsumpcyjnego, ciągłej ingerencji państwa (mówimy tu o aktywizacji zawodowej bezrobotnych absolwentów, rozwinięciu działalności urzędów pracy, monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych) jak i zmian zachodzących na rynku (powstawanie dużej liczby uczelni wyższych, świadczących w głównej mierze usługi osobom starszym, które z przyczyn rynkowych muszą się przekwalifikować). Dla Spółki Orbis S.A. obniżenie bezrobocia w małym stopniu wpłynie na jej przyszłość, gdyż osoby, które zaczną zarabiać więcej (niż otrzymują dotychczas z zasiłków), skierują swoje środki na potrzeby pierwszego rzędu.

- **Podaż pieniądza-** wielkość podaży pieniądza, a właściwie jej odpowiedni poziom ma niebagatelne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania gospodarki. Zgodnie z dominującym poglądem w długim okresie ilość pieniądza w obiegu decyduje o poziomie cen (gdy pieniądza w gospodarce jest za dużo- towary i usługi drożeją). Od dłuższego czasu w Polsce widoczny jest długookresowy wzrost podaży pieniądza, co może spowodować inflację, a co za tym idzie wzrost cen również usług oferowanych przez Spółkę Orbis S.A.

Podaż pieniądza utrzymująca się w gospodarce nie jest bezpośrednim czynnikiem wpływającym na sytuację Orbisu. Większe znaczenie odgrywa jej wypadkowa- inflacja krajowa.

Okres	Podaż pieniądza M1	Podaż pieniądza M2	Stopa bezrobocia (%)
2004 09	-	-	18.9
2004 08	168.8	347.9	19.1
2004 07	163.5	344.1	19.3
2004 06	168.8	345.1	19.5
2004 05	164.9	341.5	19.6
2004 04	160.2	345.6	20.0
2004 03	161.2	336.9	20.5
2004 02	156.1	335.0	20.6
2004 01	152.5	331.7	20.6
2003 12	158.1	337.8	18.0
2003 11	156.2	334.3	17.6
2003 10	151.3	332.4	17.4
2003 09	151.8	326.9	17.5
2003 08	148.4	324.8	17.6
2003 07	146.9	323.0	17.7
2003 06	146.4	322.9	17.8
2003 05	138.0	320.2	17.9
2003 04	130.7	317.2	18.4
2003 03	136.2	317.9	18.7
2003 02	133.0	318.4	18.8
2003 01	129.8	315.4	18.7

Źródło: GUS

Uwagi:

Podaż pieniądza M1 obejmuje:

- pieniądź gotówkowy w obiegu (poza kasami banków);
- depozyty bieżące (łącznie z rachunkami inwestycyjnymi w bankowych biurach maklerskich) złotowe i walutowe osób prywatnych, podmiotów gospodarczych sektora niefinansowego i niebankowych instytucji finansowych oraz książeczki oszczędnościowe a'vista. Do końca 1996 r. depozyty walutowe oraz książeczki oszczędnościowe a'vista ujmowane były wyłącznie w M2.

Podaż pieniądza M2 obejmuje:
- pieniądź gotówkowy w obiegu (poza kasami banków);
- zobowiązania złotówkowe wobec osób prywatnych i podmiotów gospodarczych; zalicza się tu: złotowe depozyty bieżące, złotowe depozyty terminowe i zablokowane oraz złotową część kategorii: bony oszczędnościowe i certyfikaty depozytowe (niezbywalne), pożyczki otrzymane od funduszy i fundacji niefinansowych, kredyty i pożyczki otrzymane od niebankowych instytucji finansowych, zobowiązania z tytułu sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu;
- zobowiązania walutowe wobec osób prywatnych i podmiotów gospodarczych; zalicza się tu: walutowe depozyty bieżące, walutowe depozyty terminowe i zablokowane oraz walutową część kategorii: bony oszczędnościowe i certyfikaty depozytowe (niezbywalne), pożyczki otrzymane od funduszy i fundacji niefinansowych, kredyty i pożyczki otrzymane od niebankowych instytucji finansowych, zobowiązania z tytułu sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

- **Indeksy giełdowe Spółki Orbis S.A.**- od roku kurs Spółki Orbis S.A. ma trend spadkowy a cena jego akcji niedawno była wyceniana niżej niż jej wartość rynkowa. Spółka jest niedowartościowana. Spadek kursu może być spowodowany stratą z działalności operacyjnej w pierwszym i drugim kwartale tego roku. W kwartale trzecim spółka odnotowuje zysk z działalności operacyjnej, co może, ale nie musi spowodować, iż kurs akcji wzrośnie. Wolumen obrotu jest niski, gdyż zainteresowanie

akcjami Orbisu nie jest zbyt duże, inwestorzy nie mają impulsu do kupowania tych akcji a raczej wyprzedają walory, co powoduje spadek kursu.

Kluczowe czynniki sfery ekonomicznej:

- wywierające negatywny wpływ na sytuację Orbisu: *wzrost poziomu inflacji, wahania stopy procentowej*
- odznaczające się dodatnim wpływem na działalność Orbisu: *niekorzystne indeksy giełdowe Spółki Orbis S.A., wzrost poziomu PKB w Polsce*

OTOCZENIE SPOŁECZNO-KULTUROWE

Otoczenie społeczne obejmuje zjawiska i procesy dotyczące ogółu ludzi pozostających ze sobą w różnych relacjach, a także instytucji związanych z jego funkcjonowaniem. Kreatorami potrzeb, na które odpowiadają przedsiębiorstwa, są ludzie. Impulsem każdej działalności gospodarczej są potrzeby ludzi bądź podmiotów gospodarczych. Otoczenie kulturowe przedsiębiorstwa obejmuje poglądy, idee, pojęcia polityczne, społeczne, prawne, etyczne, religijne, filozoficzne, uznawane i akceptowane w określonym czasie i w określonych warunkach przez jednostki, grupy społeczne kraju, w skali międzynarodowej lub globalnej.

Czynniki sfery społeczno- kulturowej wpływające na sytuację Spółki Orbis S.A.

- **Demografia ludności-** z roku na rok Polska staje się społeczeństwem coraz bardziej starzejącym się. Młode małżeństwa odwlekają w czasie podjęcie decyzji o spłodzeniu potomstwa. Za priorytet uważają zapewnienie sobie stabilnej sytuacji materialnej, kupno domu czy też pierwszego samochodu. Wiadomo, że z czasem jest im już trudniej zdecydować się na dziecko albo wiek już niestety na to nie zezwala. Czynniki takie jak: upowszechnienie środków antykoncepcyjnych czy zalegalizowanie aborcji w niektórych krajach pomagają ludziom kontrolować albo zaniechać urodzeń. Ten problem już dziś dotyka Europę. W większości krajów naszego kontynentu, na skutek spadku liczby urodzeń, maleje liczba mieszkańców. Z kolei osoby starsze żyją coraz dłużej- wszyscy mamy równy dostęp do farmaceutyków i porad lekarskich, nastąpił też znaczny postęp w dziedzinie świadczenia usług medycznych- krótko mówiąc “nauka idzie na przód” przedłużając nam żywot. Skutkiem tych dwóch nachodzących na siebie czynników demograficznych jest ujemny przyrost naturalny. Przyczynia się to do załamania systemu emerytalnego, a wraz z tym gwałtownego pogorszenia warunków życia. Zaczyna, bowiem brakować siły roboczej, zdolnej utrzymać tak wielką armię emerytów. Tym bardziej, że z roku na rok rosną wydatki na emerytury, szpitale, pielęgniarki czy domy opieki. Starzenie się polskiego społeczeństwa powoduje też spadek oszczędności i spowolnienie produkcji. Taki stan rzeczy również nie sprzyja rozwojowi turystyki (luksusowym hotelom, wygodniejszym środkom transportu, podróżom). Coraz więcej jest osób starszych, które to wymagają ciągłej opieki a one niestety w najmniejszym stopniu korzystają z usług oferowanych przez biuro Orbis Travel.

Od roku 1989 nie ma w naszym kraju reprodukcji pokoleń, zaś starzenie się polskiej ludności nabrało cech procesu nieodwracalnego. Będzie to miało wpływ również na sytuację

ekonomiczną. Już w tej chwili Polska ma znacznie większy procent obciążenia budżetu wydatkami na renty i emerytury niż najbardziej starzejące się państwa zachodnie. Zjawisko to będzie się jeszcze pogłębiać. Prognozy wskazują, że w połowie XXI wieku liczba ludności Polski skurczy się do 36 mln. Przy obecnych tendencjach demograficznych nie będzie, bowiem możliwe zabezpieczenie starości na takim poziomie socjalnym jak dziś. Ten czynnik demograficzny w dużym stopniu wpłynie na przyszłość branży turystycznej.

- **Terroryzm na świecie-** od 11 września 2001r., kiedy to nastąpił pierwszy atak terrorystyczny na Stany Zjednoczone, nastąpił również spadek zainteresowania wycieczkami zagranicznymi, organizacją szkoleń biznesowych dla firm, a co za tym idzie mniejszą frekwencją notowaną w bardziej luksusowych hotelach. Ataki na Nowy Jork i Waszyngton zapoczątkowały bezustannie trwające zamieszki w Iraku, ciągle poczucie niepewności. Kolejny atak (Hiszpania) podwoił obawy.

Wydarzenia te przyczyniły się do zmniejszenia liczby osób korzystających z usług przewoźników powietrznych, z wycieczek zagranicznych, a co gorsze do zwiększenia kontroli na przejściach granicznych, czego turyści i osoby często udające się w delegacje nie są zwolennikami. Z kolei dla właścicieli hoteli rozpoczęła się nieustająca walka o klientelę (tak na przykład hotel Four Seasons oferuje swoim gościom możliwość zabrania do domu hotelowego łóżka, chicagowski hotel Monaco zapewnia swoim gościom towarzystwo akwariowej złotej rybki a drastyczne obniżki cen stoją na porządku dziennym- w orbisowskim hotelu Sofitel, mimo 10% rabatu część z 263 pokoi świeci pustkami).

Ataki terrorystyczne stanowią poważną przeszkodę dla sektora turystycznego. Większość miejsc wypoczynkowych bankrutuje, hotele nie są w stanie spłacić zaciągniętych kredytów, okres spłaty wyciąga się do około 15 lat, a co gorsze klientów cały czas brakuje.

- **Powszechnie cenione wartości-** ludzie, jak mają wystarczająco dużo środków by zapewnić całej rodzinie np. wspólny wyjazd na wakacje- wolą zapłacić więcej i cieszyć się jakością oferowanych usług niż płacić mało i później żałować całej wyprawy. Można powiedzieć, że stajemy się społeczeństwem coraz bardziej wykwinnym, ceniącym dokładność i jakość. Staramy się upodabniać do krajów zachodnich przejmując wszelkie wzorce zachowań.
- **Poziom wykształcenia-** w dzisiejszych czasach młodzież może wybierać, w jakiej szkole chce się uczyć. Z roku na rok powstaje coraz więcej szkół prywatnych, w których mogą kontynuować naukę Ci, którym nie powiodło się dostanie na szkołę o lepszej renomie jak i te osoby, które mogą pozwolić sobie na ponoszenie tak wysokich opłat. W Polsce coraz więcej jest studentów z wyższym wykształceniem. Młodzi ludzie dużo inwestują w siebie- samodzielnie decydują się na naukę języka obcego, korzystają z różnych szkoleń, które ułatwią im wybicie się na rynku pracy, interesują się nowinkami języków programowania, itp. Są mobilni- są gotowi na wszelkie przekwalifikowania czy też na podjęcie pracy za granicą. Polska młodzież coraz dłużej się kształci. Takim motorem do ciągłej nauki jest zdobycie dobrej pracy, która pociągnie za sobą wystarczająco duże zarobki by zapewnić sobie nie tylko godne życie, ale i pozwolić sobie na zakup niektórych dóbr luksusowych. Do takich dóbr można zaliczyć przeloty samolotowe czy też wycieczki zagraniczne. Wykształcenie nie wpływa bezpośrednio na wybór usług rynku turystycznego, ale jest pośrednikiem w wyborze pewnego standardu życia, na który się decydujemy (sprzyja późniejszym zarobkom, a te z kolei korzystaniu z usług biur turystycznych).

Statystyki: w 2003r. wykształcenie w większym stopniu niż w roku poprzednim różnicowało uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych i w wyjazdach zagranicznych, w mniejszym zaś stopniu- w krajowych wyjazdach krótkookresowych. Odsetki osób uczestniczących w krajowych wyjazdach długookresowych wahały się od 54,9% w przypadku osób z wyższym wykształceniem do 20,4% dla grupy osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W krótkich wyjazdach po kraju uczestniczyło 42,4% osób z wykształceniem wyższym i 26,9% z zasadniczym zawodowym. W przypadku wyjazdów zagranicznych odpowiednie wskaźniki wyniosły 26,7% i 6,2%.

Wzrost poziomu wykształcenia wśród polskiej młodzieży wpływa pozytywnie na sytuację Spółki Orbis S.A., mimo że pogarsza się tym samym sytuacja na rynku pracy poprzez wzrost konkurencji.

- **Poziom cywilizacyjny-** na decyzje potencjalnych inwestorów wpływa wiele czynników. Zaliczamy do nich między innymi: złą sytuację gospodarczą (niestabilność polityczną, ataki terrorystyczne, zadłużenie rządu, zastój technologiczny, wszelkiego rodzaju epidemie, wzmożona przestępczość), niesprzyjające warunki klimatyczne jak i walory krajobrazowe. Największy wpływ na plasowanie nowych inwestycji ma poziom cywilizacyjny. Kryzys gospodarczy, bieda, zacofanie technologiczne odstrasza wszystkich inwestorów a także mogą spowodować wycofanie się niektórych już zaangażowanych korporacji z inwestycji na danym rynku. Pewnym jest, że kiedy inwestorzy przestaną przekazywać pewne środki lub nie będą zgłaszali się nowi nabywcy, ucierpi na tym cała gospodarka, kryzys będzie się tylko pogłębiał. Wydatki inwestycyjne są, bowiem motorem do napędzania koniunktury i zarazem zwiększania poziomu cywilizacyjnego.

Dobrym przykładem gwałtownego załamania gospodarki może być zeszłoroczny wybuch epidemii SARS w Chinach. Uderzył on w pierwszym rzędzie w sektor usług i sektory wytwarzające towary konsumpcyjne. Według statystyk największe straty odnotowano w turystyce- hotele, zwłaszcza te luksusowe mają obecnie o połowę mniejszą liczbę rezerwacji niż dotychczas, ogromne straty ponoszą linie lotnicze i restauracje, pozamykano wiele miejsc rekreacyjnych, odwołano lub skrócono czas trwania imprez promocyjnych (a to właśnie na nich dokonywane były znaczne transakcje eksportowe Chin). Zamarła prawie całkowicie turystyka wewnętrzna, anulowano większość planowanych wyjazdów i rezerwacji z uwagi na obawy o rozprzestrzenianie się SARS i rygorystyczne procedury dotyczące kontroli i kwarantann.

- **Wzorce konsumpcji-** Polacy są społeczeństwem mało innowacyjnym. Lubimy wzorować się na zachowaniach innych. Tak jak od paru lat w Stanach Zjednoczonych modne stały się wyjazdy biznesowe, organizacja szkoleń do urokliwych zakątków świata, integrujących pracowników, tak i u nas, w coraz większej liczbie przedsiębiorstw (tych znanych i o pewnej sytuacji), zostają wdrażane owe taktyki. Nie tylko ten przykład obrazuje czerpanie wzorców przez Polaków od innych- jeszcze 10 lat temu wycieczki turystyczne nie cieszyły się takim zainteresowaniem.
- **Zamożność społeczeństwa-** z roku na rok rośnie liczba osób korzystających z przewoźników powietrznych, które jak wiadomo są droższe od typowych przewozów autokarowych, nowe biura turystyczne powstają z roku na rok, zasypując klientów ciągle to większą ilością ofert i pozyskując tych klientów. Społeczeństwo polskie nie należy do najbardziej zamożnych, gdyż w kraju obserwowane jest duże zróżnicowanie

dochodów osób pracujących.

Biuro Turystyki Krajowej podaje, że w porównaniu z rokiem 1995, kiedy za granicę wyjechało 12%, w 2002 roku liczba ta wzrosła pięciokrotnie- czynnik ten odzwierciedla wzrost zamożności polskiej.

Kluczowe czynniki sfery społeczno- kulturowej:

- wywierające negatywny wpływ na sytuację Orbisu: *ataki terrorystyczne, starzenie się społeczeństwa polskiego i krajów zachodnich*
- odznaczające się dodatnim wpływem na działalność Orbisu: *wzrost zamożności polskiego społeczeństwa, wyższy poziom kształcenia w kraju, wzrost poziomu cywilizacyjnego*

OTOCZENIE POLITYCZNO- PRAWNE

Otoczenie te tworzą różnego rodzaju instytucje, które w danym państwie lub na arenie międzynarodowej regulują działalność gospodarczą, stosunki między przedsiębiorstwami. Otoczenie te stwarza pewne ramy organizacyjno- prawne działalności gospodarczej, która podlega regulacjom w zakresie jej podejmowania (np. różne licencje, koncesje) oraz w zakresie jej prowadzenia (np. system podatkowy, zasady ewidencji i rachunkowości, przepisy BHP i przeciwpożarowe). Podstawowymi aktami prawnymi, które określają funkcjonowanie firmy Orbis są między innymi: **Prawo działalności gospodarczej, Kodeks Spółek Handlowych, Krajowy Rejestr Sądowy, Kodeks Pracy**. Otoczenie polityczno-prawne, w którym działa spółka Orbis kształtują również:

- **Regulacje sanitarne-** Spółka Orbis S.A. działa nie tylko na rynku hotelarskim, transportowym oraz biur podróży. W swoich hotelach prowadzi szeroko rozwiniętą działalność gastronomiczną- posiada liczne restauracje, kawiarnie, organizuje przyjęcia okolicznościowe takie jak komunie, wesela, itp. Zajmuje się również cateringiem. Wszystko to pociąga za sobą konieczność zastosowania się do obowiązujących regulacji sanitarnych. Nie wywiązanie się z obowiązujących norm, które określa w Polsce SANEPID mogłoby prowadzić nawet do zamknięcia działalności gospodarczej.
- **Liczba obowiązujących licencji i koncesji-** im więcej jest licencji, które regulują podejmowanie działalności gospodarczej tym większe są bariery wejścia na dany rynek czy też do danego sektora. Wzrost liczby obowiązujących licencji i koncesji wpływa również na wzrost ponoszonych przez przedsiębiorstwa kosztów jak i wydłuża czas potrzebny na poinformowanie czy też wdrożenie wszelkiego rodzaju regulacji (np. koncesja na alkohol).
- **Restrykcyjność polityki podatkowej-** im wyższe podatki państwo nakłada na osoby prowadzące działalność gospodarczą tym z większymi obciążeniami spotyka się firma lub spółka, która ją prowadzi. Im wyższe koszty tym mniej środków na nowe inwestycje, na renowacje, na podnoszenie standardu świadczonych usług- tym mniej środków pieniężnych mają konsumenci, którzy mogliby przeznaczyć je na konsumpcję takich dóbr lub usług luksusowych, jakimi są podróże czy też noclegi w hotelach o wysokim standardzie.

- **Stabilność systemu politycznego-** im sytuacja w państwie bardziej ustabilizowana tym więcej osób chce inwestować gdyż „wie, czego może się spodziewać” w niedalekiej przyszłości. W związku z tym ryzyko dotyczące inwestycji jest mniejsze i podmioty gospodarcze często podejmują wówczas nowe wyzwania i realizują nowe pomysły, inwestycje. Patrząc jednak z punktu widzenia spółki Orbis im większa stabilność sytemu politycznego tym większa ilość konkurentów napływa do państwa w celu realizacji inwestycji- a większa liczba konkurentów oznacza mniejszą liczbę klientów oraz konieczność ciągłego podnoszenia świadczonych usług przy obniżaniu lub utrzymywaniu na stałym poziomie cen za świadczone usługi w celu pozyskiwania klientów. Na stabilność sytemu politycznego wpływają różne afery w sferze politycznej, które działają destabilizująco.
- **Prawo pracy-** dotyczy ono wszystkich podmiotów, które prowadzą działalność gospodarczą i zatrudniają pracowników. Im prawo pracy bardziej chroni pracownika (np. dłuższe płatne urlopy, wyższe wynagrodzenie minimalne czy też skracanie czasu pracy na dobę powodują dłuższy okres wypowiedzenia, trudniejsze warunki do spełnienia by zwolnić pracownika dyscyplinarnie) tym w gorszej sytuacji postawiony jest pracodawca. Np. dłuższe okresy wypowiedzenia czy też urlopy, lub skrócony dzień pracy wiążą się z wyższymi kosztami oraz z koniecznością zatrudnienia większej liczby pracowników.
W polskim ustawodawstwie prawo pracy chroni pracownika.
- **Umowy międzynarodowe-** jeżeli biuro podróży oferuje różne wycieczki zagraniczne do krajów gdzie, aby przekroczyć granicę wymagana jest wiza, dane biuro powinno mieć zawarte różne porozumienia dotyczące szybkiego wydawania wiz ów kraju docelowego. Np. w Turcji na lotnisku przy odprawie celnej wystarczy wnieść opłatę w wysokości kilkunastu dolarów amerykańskich, po czym sprawnie i szybko otrzymuje się wizę od ręki.
- **Prawo działalności gospodarczej, Kodeks spółek handlowych, Krajowy Rejestr Sądowy-** im akty prawne, które określają zasady funkcjonowania podmiotów gospodarczych są bardziej złożone tym trudniej jest działać takowym podmiotom w danym sektorze. Wiąże się to także z większą biurokracją i z koniecznością rozbudowania administracji firmy, co pociąga za sobą dodatkowe koszty.

Kluczowe czynniki sfery polityczno- prawnej:

- wywierające negatywny wpływ na sytuację Orbisu: *większa restrykcyjność systemu podatkowego, wzrost liczby obowiązujących licencji i koncesji dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, destabilizacja systemu politycznego w Polsce*

OTOCZENIE TECHNICZNO- PRZYRODNICZE

Analiza otoczenia techniczno- przyrodniczego dostarcza informacji o nowych odkryciach, wynalazkach, produktach, technologii ich wytwarzania, zasobach naturalnych, zmianach klimatycznych, itp. Elementami z tego otoczenia, które wpływają na spółkę Orbis są:

- **Czynniki klimatyczne-** ta składowa otoczenia techniczno- przyrodniczego ma ogromne znaczenie zwłaszcza dla krajów o niestabilnym klimacie. W Polsce panuje klimat umiarkowany o charakterze przejściowym pomiędzy klimatem morskim a lądowym- w efekcie czego klimat odznacza się dużą „kapryśnością” pogody i znacznymi wahaniami w przebiegu pór roku w następujących po sobie latach. Klimat jest niejednorodny, co wywołuje spore trudności w prognozowaniu pogody. Co gorsze już od 5 lat zawsze w jakiejś części kraju występują obfite powodzie powodując ogromne straty dla zalanych terenów jak również dla obiektów turystycznych. Jednak, nie tylko w Polsce zauważamy drastyczne zmiany warunków klimatycznych. Takie anomalie pogodowe dotyczą jeszcze bardziej atrakcyjne turystycznie rejony świata (tak np. Hiszpanię i Grecję męczą pożary, Turcję z kolei trzęsienia ziemi a kurorty na Florydzie huragany, itp.). Wszelkie niespodziewane jak i te przewidziane zmiany dokonujące się w atmosferze powodują ogromne szkody dla danego kraju, dotykając każdą branżę na rynku. Dla rynku usług turystycznych charakterystyczne jest świecenie pustkami w miejscach wypoczynkowych jak i ogólnie zmniejszenie popytu. Te wszystkie zmienne klimatyczne wpływają na decyzje konsumentów szeroko rozumianych usług turystycznych (podróże, transport, hotelarstwo). Podsumowując, jeżeli pogoda nie sprzyja cierpi na tym cała turystyka nie wyłączając Spółki Orbis S.A.
- **Postęp technologiczny-** firma Orbis S.A. oferuje wszelkie swoje usługi o wysokim standardzie, w związku z tym tak dobrze prosperującej firmie nie godzi się oferować przejazdów autokarowych starymi Ikarusami, bez toalet, klimatyzacji, barku, telewizorów czy foteli lotniczych. Dlatego też firma Orbis Transport posiada wszystkie autokary marki Mercedes i klasy lux. Odnośnie hoteli, sytuacja jest podobna- pomieszczenia są klimatyzowane, wszystkie oferty i promocje nastawione na klienta, każdy hotel posiada sale konferencyjne wyposażone w nowoczesny sprzęt taki jak: projektory, mikrofony bezprzewodowe, komputery, łącza internetowe, itd.

Kluczowe czynniki sfery polityczno- prawnej:

- wywierające negatywny wpływ na sytuację Orbisu: *częsta powtarzalność anomalii pogodowych*
- odznaczające się dodatnim wpływem na działalność Orbisu: *rosnący postęp technologiczny w branży turystycznej*